OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Valtioneuvostoasiain osasto MUISTIO OKV/5/21/2017

Viite
Eduskunnan perustuslakivaliokunnan kuuleminen 17.5.2017

Asia
Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 47/2017 vp)

Apulaisoikeuskansleri antoi lausuntonsa asiakohdassa mainitusta hallituksen esityksestä 21.3.2017 yleisen lausuntokierroksen yhteydessä. Apulaisoikeuskansleri kiinnitti huomiota sidosryhmien kuulemiseen valmistelun aikana ja lainvalmisteluprosessin aikatauluihin.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyynnön mukaan luonnosta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa oli tarkoitus täydentää lausuntokierroksen aikana. Luonnoksessa yksilöitiin vielä avoinnna olevia kohtia, jotka vaikuttivat kokonaisuuden kannalta keskeisiltä. Apulaisoikeuskansleri piti kyseenalaisena, oliko lausunnonantajille annettu riittävästi tietoa kannanottojen muodostamista varten. Valmistelun avoimuuden kannalta oli myös ongelmallista, että ratkaisuehdotuksia keskeisiin kysymyksiin valmisteltiin vielä lausuntokierroksen aikana.

Maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistamista koskeva hallituksen esitys (HE 15/2017 vp) on annettu eduskunnalle 2.3.2017. Esityksen perustelujen mukaan valinnanvapautta koskevat linjaukset vaikuttavat olennaisesti siihen, millainen malli sosiaali- ja terevydenhuollon uudistuksen kokonaisuudesta muodostuu. Esityksen käsittelyn alkaessa valinnanvapautta koskeva hallituksen esitys oli vielä niin keskeneräinen, että eduskunnalla ei ollut apulaisoikeuskanslerin mukaan käytettävissään riittävää kokonaiskuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta. Lisäksi näiden kahden hallituksen esityksen samanaikainen käsittely eduskunnassa näytti jäävän lyhyeksi.

Apulaisoikeuskansleri esitti lausunnossaan valinnanvapautta koskevasta hallituksen esityksestä myös säätämisjärjestystä koskevien perustelujen merkittävää täydentämistä sekä lukuisten sisällöllisten ja oikeudellisten epäselvyyksien korjaamista. Esityksen jatkovalmistelussa nämä havainnot otettiin olennaisilta osiltaan huomioon. Hallituksen esitys tarkastettiin oikeuskanslerinvirastossa etukäteen ennen kuin sen antamisesta eduskunnalle päätettiin valtioneuvoston yleisistunnossa 9.5.2017. Esitys täytti tarkastuksen perusteella eduskunnalle antamista koskevat oikeudelliset ja muodolliset vaatimukset.

Esittelijäneuvos,osastopäällikkö Maija Salo